

Morfologia, estructura i funció del cos humà 3 (3109GM003/2008)

Dades generals

- **Curs acadèmic:** 2008
- **Descripció:** Estudi de la morfologia, estructura i desenvolupament dels aparells cardiovascular, respiratori, digestiu, urinari i reproductor a nivell cel·lular, tissular, orgànic i de sistemes.
- **Crèdits ECTS:** 15
- **Idioma principal de les classes:** Català
- **S'utilitza oralment la llengua anglesa en l'assignatura:** Gens (0%)
- **S'utilitzen documents en llengua anglesa:** Indistintament (50%)

Grups

GRUP A

Durada: Semestral, 2n semestre

Professorat: ANA CARRERA BURGAYA , RAMON FARRES COLL , JORDI GIRONES VILA , GEMMA HUGUET BLANCO , ELISABET KADAR GARCIA , M. LUISA MOLINAS DE FERRER , SALVADOR PEDRAZA GUTIERREZ , ELISABETH PINART NADAL , FRANCISCO REINA DE LA TORRE , JUAN SAN MOLINA , DIEGO ALBERTO VILLASBOAS , FRANCESC XAVIER XIFRO COLLSAMATA

Horaris:

Activitat	Grup de classe	Horari	Aula
Gran grup	1		
Grup mitjà	1		
Grup mitjà	2		
Grup petit	1		
Grup petit	2		

GRUP B

Durada: Semestral, 2n semestre

Professorat: ANA CARRERA BURGAYA , JORDI GIRONES VILA , GEMMA HUGUET BLANCO , M. LUISA MOLINAS DE FERRER , ELISABETH PINART NADAL , FRANCISCO REINA DE LA TORRE , JUAN SAN MOLINA , DIEGO ALBERTO VILLASBOAS , FRANCESC XAVIER XIFRO COLLSAMATA

Horaris:

Activitat	Grup de classe	Horari	Aula
Gran grup	2		
Grup mitjà	3		
Grup mitjà	4		

Universitat de Girona

Facultat de Medicina

Grup petit	3		
Grup petit	4		

GRUP C

Durada: Semestral, 2n semestre

Professorat: JUDIT BASSOLS CASADEVALL , ANA CARRERA BURGAYA , GEMMA HUGUET BLANCO , ELISABET KADAR GARCIA , M. LUISA MOLINAS DE FERRER , ELISABETH PINART NADAL , FRANCISCO REINA DE LA TORRE , JUAN SAN MOLINA , DIEGO ALBERTO VILLASBOAS , FRANCESC XAVIER XIFRO COLLSAMATA

Horaris:

Activitat	Grup de classe	Horari	Aula
Gran grup	3		
Grup mitjà	5		
Grup mitjà	6		
Grup petit	5		
Grup petit	6		

GRUP D

Durada: Semestral, 2n semestre

Professorat: ANA CARRERA BURGAYA , RAMON FARRES COLL , JORDI GIRONES VILA , GEMMA HUGUET BLANCO , ELISABET KADAR GARCIA , M. LUISA MOLINAS DE FERRER , ELISABETH PINART NADAL , FRANCISCO REINA DE LA TORRE , JUAN SAN MOLINA , JOAN CARLES VILANOVA BUSQUETS , DIEGO ALBERTO VILLASBOAS

Horaris:

Activitat	Grup de classe	Horari	Aula
Gran grup	4		
Grup mitjà	7		
Grup mitjà	8		
Grup petit	7		
Grup petit	8		

Competències

1. Comprendre i reconèixer l'estructura i funció normal del cos humà, a nivell molecular, cel·lular, tisular, orgànic i de sistemes, en les distintes etapes de la vida i en els dos sexes.
2. Reconèixer les bases de la conducta humana normal i les seves alteracions.

Altres competències:

1. Competències pròpies d'anatomia - Identificar les diferents estructures anatòmiques que constitueixen els òrgans, aparells i sistemes. - Reconèixer les seves característiques morfològiques principals i descriure-les en la situació de normalitat. - Establir i

- reconèixer quines son les seves relacions topogràfiques. - Identificar els principals referents a l'anatomia de superfície. - Reconèixer i interpretar la imatge de les principals estructures anatòmiques a les exploracions bàsiques de diagnòstic per la imatge. - Entendre el desenvolupament embrionari dels diferents òrgans, aparells i sistemes.
2. Competències pròpies d'histologia - Saber aprofundir en l'estructura histològica - Entendre el procés ontogènic dels teixits - Ser capaçs de relacionar estructura amb funció en els diferents teixits i en els diferents òrgans - Diagnosi i interpretació histològics. - Adquisició de vocabulari propi d'histologia en llengua catalana, castellana i anglesa - Maneig del microscopi òptic
 3. Altres competències transversals - Capacitat d'anàlisi i síntesi - Capacitat d'aprenentatge autònom - Respecte cap a altres professionals i treball en grup - Comunicació efectiva oral i escrita en llengua materna - Capacitat de gestionar eficientment la informació - Desenvolupar habilitats de comunicació interpersonal - Utilitzar les fonts d'informació biomèdica - Resolució de problemes - Reconeixement progressiu d'elements essencials de la professió mèdica (principis ètics, responsabilitat, treball centrat en el pacient).

Continguts

1. UAO 1. Anatomia, desenvolupament, organografia microscòpica i fisiologia de l'aparell cardiovascular. Teixit muscular cardíac.
2. UAO 2. Anatomia, desenvolupament i organografia microscòpica de l'aparell respiratori, regió mediastínica i sistema limfàtic.
3. UAO 3. Anatomia, desenvolupament i organografia microscòpica del sistema digestiu. Teixit epitelial de revestiment i secretor.
4. UAO 4. Anatomia, desenvolupament i organografia microscòpica dels aparells urinari i reproductor. Epiteli germinal i de transició.

Activitats

Tipus d'activitat	Hores amb professor	Hores sense professor	Total
Anàlisi / estudi de casos	20	54	74
Classes expositives	2	2	4
Classes participatives	16	24	40
Classes pràctiques	57	66	123
Elaboració de treballs	2	2	4
Prova d'avaluació	11	48	59
Seminaris	14	28	42
TOTAL	122	224	346

Bibliografia

- Stevens, Alan, Lowe, James Steven (cop. 1998). *Histología humana* (2ª ed.). Madrid [etc.]: Harcourt Brace de España. [Catàleg](#)

- Fawcett, Don W. (DL 1996). *Tratado de histología* (12a ed.). Madrid: Interamericana. [Catàleg](#)
- Fawcett Don W. (2000). *Compendio de histología*. McGraw-Hill Interamericana . . [Catàleg](#)
- Maillet, Marc (1980). *Histología e histofisiología humanas*. Madrid: AC. [Catàleg](#)
- Krstic, Radivoj V. (1994). *Human microscopic anatomy : an atlas for students of medicine and biology* (Corrected 2nd print.). Berlin [etc.]: Springer-Verlag. [Catàleg](#)
- Paniagua Gómez-Álvarez, Ricardo (2002). *Citología e histología vegetal y animal : biología de las células y tejidos animales y vegetales* (3ª ed.). Madrid [etc.]: McGraw-Hill/Interamericana. [Catàleg](#)
- Ham, Arthur W., Cormack, David H. (1980). *Tratado de histología* (8ª ed.). México [etc.]: Interamericana. [Catàleg](#)
- Gartner, Leslie P., Hiatt, James L. (cop. 1997). *Histología : texto y atlas*. México, D.F. [etc.]: McGraw-Hill Interamericana. [Catàleg](#)
- Junqueira, L. C., Carneiro, J. (1996). *Histología básica* (4a ed.). Barcelona [etc.]: Masson. [Catàleg](#)
- Kühnel, Wolfgang. *Pocket atlas of cytology, histology and microscopic anatomy* (3rd ed. revised and enlarged). Stuttgart [etc.]: Georg Thieme VerlagNew York. [Catàleg](#)
- Young, Barbara, Wheeler, Paul R., Heath, John W. (2000). *Wheeler's functional histology : a text and colour atlas* (4th ed.). Edinburgh [etc.]: Churchill Livingstone. [Catàleg](#)
- Gartner, Leslie P., Hiatt, James L. (cop. 2003). *Atlas color de histología* (3ª ed.). Buenos Aires Madrid: Médica Panamericana. [Catàleg](#)
- Gartner, Leslie P., Hiatt, James L. (cop. 1995). *Atlas color de histología* (2a ed.). Buenos Aires Madrid: Médica Panamericana. [Catàleg](#)
- Fiore, Mariano S.H. di (1979). *Atlas de histología normal : con 114 láminas originales en colores que reproducen 207 campos microscópicos combinados* (7ª ed.). Buenos Aires: El Ateneo. [Catàleg](#)
- Boya Vegue, Jesús (1996). *Atlas de histología y organografía microscópica*. Madrid: Panamericana. [Catàleg](#)
- Sobotta, Johannes, Welsch, Ulrich (cop. 1999). *Histología* (5ª ed.). Madrid: Marban. [Catàleg](#)
- Martín, Valentín; Pascó, Josep. (2007). *ORGANOGRAFIA MICROSCÒPICA* (DVD-ROM). Martín, Valentín; Pascó, Josep. .
- Moore, Keith L. (cop. 2007). *Anatomía con orientación clínica* (5a ed.). Buenos Aires [etc.]: Médica Panamericana. [Catàleg](#)
- Langman, Jan (cop. 2004). *Langman embriología médica : con orientación clínica* (9ª ed.). Buenos Aires [etc.]: Médica Panamericana. [Catàleg](#)
- Moore, Keith L. (cop. 2008). *Embriología clínica* (8a ed.). Barcelona: Elsevier. [Catàleg](#)
- Larsen, William J. (cop. 2003). *Embriología humana* . Barcelona [etc]: Elsevier Science. [Catàleg](#)
- Carlson, Bruce M. (cop. 2005). *Embriología humana y biología del desarrollo* (3a ed.). Madrid [etc.]: Elsevier. [Catàleg](#)
- Williams, Peter L. Gray, Henry Bannister, Lawrence H. (DL 2001). *Anatomía de Gray : bases anatómicas de la medicina y la cirugía* . Barcelona [etc.]: Harcourt. [Catàleg](#)
- Kahle, Werner (1977). *Atlas de anatomía para estudiantes y médicos* . Barcelona: Omega. [Catàleg](#)
- Sobotta, Johannes (2000). *Atlas de anatomía humana Sobotta* (21ª ed.). Madrid: Médica Panamericana. [Catàleg](#)
- Rohen, Johannes W. (cop. 2007). *Atlas de anatomía humana : estudio fotográfico del cuerpo humano* (6a ed.). Madrid [etc.]: Elsevier Science. [Catàleg](#)
- Platzer, Werner Fritsch, Helga Kühnel, Wolfgang, 1934- Kahle, W. Frotcher, M. (cop. 2008). *Atlas de anatomía : con correlación clínica* (9a ed. corr. y ampl.). Madrid: Médica Panamericana. [Catàleg](#)
- Netter, Frank H. (2007). *Atlas de anatomía humana* (4a ed.). Barcelona [etc.]: Elsevier Doyma. [Catàleg](#)
- Schünke, Michael (cop. 2005-2006). *Prometheus : texto y atlas de anatomía* . Buenos Aires [etc.]: Médica panamericana. [Catàleg](#)
- Latarjet, M. (cop. 2004-2005). *Anatomía humana* (4ª ed. //b[director:] Eduardo Adrián Pró). Buenos Aires [etc.]: Médica Panamericana. [Catàleg](#)
- Rouvière, H. (Henri), (2005). *Anatomía humana : descriptiva, topográfica y funcional* (11 ed.). Barcelona: Masson. [Catàleg](#)

- Dauber, Wolfgang (cop. 2006). *Feneis nomenclatura anatòmica il·lustrada* (5ª ed.). Barcelona [etc.]: Masson. [Catàleg](#)
- Drake, Richard L. (cop. 2005). *Gray anatomía para estudiantes* . Madrid [etc.]: Elsevier. [Catàleg](#)
- *Anatomy.tv* ([2008?]-). [S.l.]: Ovid Technologies Inc.. Recuperat 16-07-2009, a <http://www.anatomy.tv/default.aspx> [Catàleg](#)

Avaluació i qualificació

Activitats d'avaluació

Descripció de l'activitat	Avaluació de l'activitat	%
Avaluació d'Unitat d'Aprenentatge	Prova teòrica dels objectius d'aprenentatge de la Unitat. Constarà d'un examen de tipus test i de preguntes curtes.	60
Avaluació Global de Mòdul	L'avaluació global de mòdul constarà d'un examen teòric amb preguntes de tipus test i preguntes curtes referents als continguts de tot el mòdul, i d'un examen d'habilitats pràctiques de reconeixement sobre preparacions anatòmiques, imatges radiològiques i preparacions histològiques.	40
Portafoli d'histologia	es presentarà per cada UAO. Consistirà en la presentació del guió de pràctiques.	
Portafoli d'anatomia	Es valoraran els treballs segons els criteris establerts per la seva realització.	
Sessions d'ABP		

Qualificació

Observacions

Organització de les sessions pràctiques de diagnòstic histològic

- Per a la realització de les pràctiques haureu de portar llapis, goma i el guió de pràctiques.
- El guions de practiques per cada una de les UAOs, Diagnòstic histològic, els trobareu en format PDF a l'apartat de Continguts i Documents de l'assignatura, dins el contenidor de Pràctiques d'Histologia. Els heu d'imprimir a una cara, de forma que quedi la pàgina de redera en blanc per poder-hi fer anotacions.

Les pràctiques d'histologia al laboratori de microscòpia es complementaran amb l'utilització del material de Pràctiques Digitals de Microscòpia: Martín, Valentín; Pascó, Josep. ORGANOGRÀFIA MICROSCÒPICA DVD-ROM.

Webs d'interès d'histologia

***Histologia en SIU SOM. Facultad de Medicina de la Universidad del sur de Illinois.

<http://www.siumed.edu/~dking2/index.htm> Amb bones definicions conceptuals interactives i esquemes, algunes animacions. Bona col·lecció de diapositives. Preguntes d'autoevaluació.

*** Histologia Online. Universidad de Medicina y Odontología de New Jersey. Facultad de Medicina Osteopática. <http://www3.umdj.edu/histsweb/> Molt bona. Atlas amb diferents ex de teixits a dif òrgans Micrografies excel·lents. Introd als diferents teixits. Guia d'utilització del MO. Preguntes d'autoevaluació.

(atenció en aquests moments no accessible del tot, només:

<http://som.umdj.edu/histology/labindex.html>)

*** Microanatomy Web Atlas. University of Texas Medical Branch.

<http://cellbio.utmb.edu/microanatomy/> Atlas d'histologia normal. Molt complert, detallat en organografia microscòpica. Breu guia d'estudi (més extensa en tx epitelial i biologia cel·lular d'òrgans). Preguntes d'autoevaluació en interpretació d'imatges i qüestionaris sobre aspectes relacionats.

** Interactive Histology Atlas. University of Oklahoma Health Sciences Center

<http://w3.ouhsc.edu/histology/> Col·lecció de diapositives amb bona identificació d'estructures i bona organització conceptual.

* Recursos d'histologia i anatomia de la Universitat de Wisconsin.

<http://www.anatomy.wisc.edu/teaching.html> Bona col·lecció de diapositives. No molt àgil a l'hora de seleccionar-les.

* The JayDoc HistoWeb. The University of Kansas.

<http://www.kumc.edu/instruction/medicine/anatomy/histoweb/> Col·lecció de diapositives d'histologia normal amb peus de figura i una breu introducció per cada teixit.

*** La Casilla de Diapositivas Virtuales. Universidad de Iowa.

<http://www.path.uiowa.edu/virtualslidebox/> Microscopi virtual molt interessant, amb una bona col·lecció de diapositives d'histologia, organografia microscòpica i histopatologia. És necessari instal·lar Java.

** WebMic and Companion Manual of Histology Exercises. Medical University of South

Carolina. <http://people.musc.edu/~vslide/webmic/allgspez/WebMicGenOrg.html> Microscopi virtual amb col·lecció de diapositives d'histologia bàsica i organogràfica. Com a microscopi virtual faltaria una mica d'agilitat.